

**การประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี**
**INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF SMALL EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATOR UNDER THE JURISDICTION OF PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE, PATHUMTHANI PROVINCE***

นาวิน นิลแสงรัตน์, อัสฎานิชฐ์ โคตรชัยและ พรรัตน์ ลังกะสูตร

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Navin Ninsangrat, Ausadanit Kotchai and Pornrat Langgasoot

Pathumthani University

E-mail: ausadanit_da@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 46 โรงเรียน และผู้บริหารและครู 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินรูปแบบจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสนทนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับการปฏิบัติที่มาก 2) ผลการพัฒนากระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน แนวทางการพัฒนารูปแบบตามขั้นตอนสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบ และด้านการรายงานผล 3) ผลการประเมินรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน พบว่า รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความเป็นประโยชน์ มีความเป็นไปได้อย่างเหมาะสมและมีความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้อย่าง และด้านความเหมาะสม พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และด้านความถูกต้อง พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน; ผู้บริหาร; สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the current state of internal quality Assurance of small educational institution administrator, 2) to develop internal quality assurance of small educational institution administrator. The study population were 270

* ได้รับบทความ: 23 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 1 สิงหาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 31 สิงหาคม 2565

administrators and teachers who worked on internal quality assurance under the jurisdiction of primary educational service area office 1 and 2, Pathumthani province The research instruments were questionnaire, model assessment from the related persons and experts by focus group and Data collection was by seminar with luminaries and experts. The statistic used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation and descriptive Statistics. The study results revealed that 1) the current state of internal quality assurance of small educational institution administrator as a whole was at much level. The research findings revealed that 1. The current state of the current state of internal quality assurance of small educational institution administrator, the overall were at much level.2. Internal quality assurance of small educational institution administrator consisted of 4 aspects that execution aspect, preparation aspect, monitoring aspect and result reporting aspect and 3. The results of internal quality assurance found that useful, possible, appropriate, and correct; overall were at the high level. When each aspect was considered, it was found that the usefulness aspect was at the highest level, while the possibility aspect, appropriateness aspect, and correctness aspect all were at high level.

Keywords: Internal quality assurance; Administrator; Small educational institution

บทนำ

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักทดสอบการศึกษาได้กล่าวเอาไว้ว่า อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนโดยรัฐต้องจัดให้มี การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลกเพื่อเป็นหลักฐานที่เพียงพอสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิตรวมทั้งการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัวและเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 โดยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้ 1) หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตนสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาดและมีความเป็นประชาธิปไตย 2) หลักการจัด การศึกษาเพื่อความเป็นไทยให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยันซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก 3) หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมควบคู่ไปกับความมีคุณภาพโดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม 4) หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วม ในการบริหารและการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ 5) หลักแห่งความสอดคล้องอุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2554)

ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ 1) การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเพื่อการรวบรวมสารสนเทศ และผลการติดตามตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะแสดงว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบแล้ว ยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี และ การประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับสภาพของชุมชนได้ มาตรฐานจะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2554)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 ว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของบุคลากรในการดำเนินงาน กล่าวได้ว่าบทบาทของผู้บริหารในการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยขั้นตอนแรก การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารจะมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรโดยสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ทักษะต่าง ๆ ให้กับบุคลากรรวมทั้งการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อร่วมกับผู้บริหารในการประสานกระตุ้น กำกับดูแล ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกันดำเนินการประกันคุณภาพภายในในการสร้างความตระหนักผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่าและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันออกไป และไม่มีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะสำเร็จได้ยากด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องปรับ

ความคิดของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อนและในการพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในบุคลากรส่วนใหญ่ยังเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อยและไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเองผู้บริหารจึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจให้สามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารต้องดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมายในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงานในการดำเนินงานต่าง ๆ และต้องกำกับ ดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีมเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ปัจจุบันในจังหวัดในจังหวัดปทุมธานี มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และ 2 มีโรงเรียนสังกัด สพฐ. จำนวน 170 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนน้อยกว่า 120 คน มีทั้งหมด 46 โรงเรียน และผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี ทำให้ทราบว่าผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นโรงเรียนโดยส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในเรื่องรูปแบบการติดตาม ตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลโดยจะสะท้อนออกมาผ่านการประเมินคุณภาพของ สมศ.ที่ส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพทางการศึกษาเนื่องจากว่าบางโรงเรียนไม่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในหรือมีการดำเนินการแต่ยังขาดการกำกับติดตามที่ต่อเนื่องและไม่มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน (ปทุมธานี, 2560)

จากปัญหาและความจำเป็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่องการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานีเพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตกลุ่มประชากร ผู้วิจัยทำการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน 270 คน ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 46 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาวิเคราะห์เชิงสำรวจสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดขอบเขตในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ สภาพทั่วไปของการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก การดำเนินการด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินการด้านการตรวจสอบและด้านการรายงานผล

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ความเหมาะสมของแบบสอบถามและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

นำแบบสอบถามดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 4 คน วิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach method) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.97

3. ขั้นตอนการดำเนินการ

3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กครอบคลุมเนื้อหาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ 8 ด้าน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิง (Deming Cycle) และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 5 ด้าน คือ บุคลากร, งบประมาณ, วัสดุอุปกรณ์, การจัดการ และข้อมูลสารสนเทศ ทั้งในและต่างประเทศ

2) ศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study) ด้วยแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

3.2 การศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ร่างรูปแบบแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

2) จัดประชุมสัมมนาจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อร่วมวิพากษ์และร่างรูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน

3) ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งหนังสือทางไปรษณีย์ และส่งซองให้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อส่งคืนให้กับผู้วิจัย หากกลุ่มเป้าหมายไม่มีการส่งข้อมูลกลับคืนให้ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะติดตาม ติดต่อสอบถามด้วยตนเอง

4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินการร่างแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี

4.4 จัดทำหนังสือขอเชิญเข้าร่วมประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้วิจัย กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในซึ่งได้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งได้จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 คนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 คน

4.5 กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการจัดประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

4.6 ดำเนินการพร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อเสนอแนะในการจัดประชุม

4.7 สรุปข้อมูลและจัดทำเป็นรายงานเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง และนำมาสรุปเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้วิเคราะห์แบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์โดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยหาค่าเฉลี่ย(x) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ส่วนการแปลความหมายของข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย(x) ใช้หลักเกณฑ์จุดศูนย์กลาง(Midpoin) ของช่วงระดับคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด , 2558)

4.51 -5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

3.51 -4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

2.51 -3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

1.51 -2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

1.00 -1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาในการ ประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นความเรียงตามรายชื่อ

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีส่วนประกอบของข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Study) การประชุมสัมมนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครู โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกผลการอภิปราย และการสรุปสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนาการประชุมโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกผลการอภิปราย และการสรุปสังเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมมนา ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งหมดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา โดยการรายงานข้อ การตีความหมาย และวิเคราะห์วิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 สรุปผลได้ดังนี้ 1) จากการศึกษาเอกสาร ได้แนวคิดว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นกิจกรรมสำคัญของกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้การบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ แต่โดยทั่วไปแล้วจากการศึกษายังพบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ได้รับการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง เนื่องจากประสบปัญหาหลายอย่างโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ที่การดำเนินการยังประสบปัญหาหลายด้าน อาทิเช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ เป็นต้น และจากการศึกษาพบว่าหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก คือ หลักการบูรณาการ และหลักการมีส่วนร่วมโดยยึดหลักการการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติในแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน 2) จากการศึกษาเชิงสำรวจ พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีรูปแบบและ วิธีการดำเนินการที่แตกต่างกัน แต่โดยสรุปจะมีการดำเนินการทั้งแบบการดำเนินการโดยผู้บริหารเอง, ครูผู้ที่ได้รับมอบหมาย และแบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนร่วมปฏิบัติ นอกจากนี้ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กยังมุ่งอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ และพบว่า กระบวนการดำเนินการ ประกอบด้วย การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงาน โดยการดำเนินงานเน้นการมีส่วนร่วม มีการพัฒนากระบวนการ มีการวิเคราะห์ผลนำไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ผลการศึกษาในระยะที่ 2 สรุปได้ดังนี้ 1) ผลการประชุมสัมมนาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการ และครู กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เข้าร่วมประชุม สัมมนา ผลการประชุมสัมมนา สรุปว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่ประชุมเห็นด้วย และมีประเด็นที่ เน้นเพิ่มเติม คือ เกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการ และ ต้องสะท้อนกลับผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กได้เร็ว การปรับปรุงพัฒนาจึงจะทำได้ต่อเนื่องทันที ในด้านหลักการ มีหลักการสำคัญประกอบด้วย หลักการมี

ส่วนร่วม (Participation) และหลักบูรณาการ (Integration) และเห็นด้วยกับกระบวนการที่ได้จากการศึกษา 4 ขั้นตอน 7 ด้าน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) ทรัพยากรอื่นๆ ขั้นตอนที่ 2 ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย 1) การวางแผนการปฏิบัติงาน 2) การดำเนินการตามแผน ขั้นตอนที่ 3 ด้านการตรวจสอบ ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบการประเมินผล 2) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน ขั้นตอนที่ 4 ด้านการรายงาน ประกอบด้วย 1) การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

ผลจากการการสังเคราะห์รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กโดยวิธีอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 3 พบว่า ที่มาของรูปแบบควรนำเสนอรูปแบบที่เชื่อมโยงกันและนำไปปฏิบัติได้ รูปแบบที่ได้จะต้องเฉพาะเจาะจง มีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน และเป็นองค์ความรู้ใหม่ ส่วนลักษณะของรูปแบบควรมีรายละเอียดประกอบรูปแบบที่ชัดเจน และได้มีข้อเสนอแนะว่า ลักษณะของรูปแบบที่ดี จะเน้นหลักการ กระบวนการ เทคนิควิธีการ ขั้นตอนเฉพาะ ของผู้วิจัยมีคำอธิบายการใช้รูปแบบในหรือนอกหน่วยงานใดใช้ และใช้เมื่อใด โดยสรุปผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประเมินเห็นด้วยกับรูปแบบที่นำเสนอแต่ควรมีประเด็นเงื่อนไขหรือองค์ประกอบของการนำรูปแบบไปใช้ นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมประเมิน มีความเห็นว่า เป็นรูปแบบที่ดีและมีประโยชน์ต่อการ นำไปใช้อย่างยิ่ง จึงควรวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีข้อสรุปจากผลการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนั้น ถ้ามีประเด็นใดที่ยังไม่ชัดเจนต้องนำ ไปปรับให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผลงานวิจัยที่ได้น่าจะเป็นผลงานวิจัยที่ดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี มีประเด็น เพื่อการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้ 1) สภาพการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ในปัจจุบัน พบว่า การประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ที่ได้ทำการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 46 โรงเรียนและมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 270 คน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 135 คน และครูผู้สอนจำนวน 135 คน อยู่ในระดับการปฏิบัติที่มาก โดยการพิจารณาจากข้อมูลการศึกษาเชิงสำรวจ ผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการเป็นระยะตามความเหมาะสมเนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างส่งผลกระทบต่อการดำเนินการ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ การบูรณาการ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัด คือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เข้ามาดูแลให้การช่วยเหลือในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม โพธิ์งาม (2544) ที่ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนนาร่อง จังหวัดขอนแก่นจากผลการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินคุณภาพภายใน หัวข้ออันดับแรก คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควร เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในตั้งแต่การวางแผน ติดตาม กำกับ ดูแลและส่งเสริมการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2) บุคลากรในโรงเรียนควรเห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายใน 3) บุคลากรในโรงเรียนควรร่วมมือกันทำงานเป็นทีมในการประเมินคุณภาพภายใน 4) บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ต้องมีความรู้ ความ

เข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน 5) ควรจัดให้มีคณะทำงาน เป็นผู้รับผิดชอบประสานงาน กำกับ ติดตาม นิเทศ การประเมินคุณภาพภายใน

2) ในการพัฒนารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีแนวทางการพัฒนารูปแบบตามขั้นตอน สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการ 3) การตรวจสอบ 4) การรายงานผล สอดคล้องกับ สิรินันท์ ศรีวีระกุล (2540) พบว่า ควรมีการพัฒนาบุคลากร เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน พัฒนาการศึกษ ควรมีการจัดตั้งหน่วยงานวางแผนของโรงเรียนก าหนดให้มีผู้รับผิดชอบทำงานด้านนี้ โดยเฉพาะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์ชกรณ วรอินทร์ (2549) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ประกอบด้วย 3 มิติ หลัก ได้แก่ มิติคุณลักษณะหรือเกณฑ์การประเมิน มิติลักษณะ/วิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ มิติการประเมิน ซึ่งแต่ละมิติมี ส่วนประกอบที่สัมพันธ์กัน โดยมียุทธวิธีดำเนินการ คือ 1) การฝึกอบรม 2) การ ให้คำปรึกษา และ 3) การอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับ ธงไชย บุญเรือง (2547) ได้ศึกษาแนวการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี พบว่า ควรให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้ ที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์มาตรฐาน มีการประชุมเชิงปฏิบัติการและ จัดท าเอกสารประกอบมาตรฐาน ระดมความคิดคณะกรรมการ ประเมินความต้องการจ าเป็น กำหนด ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ และประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้องและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มอบหมายงาน กระจายอำนาจ ทำงานเป็นทีม สนับสนุน อำนาจความสะดวกและนิเทศติดตามและ ประชุมชี้แจง ระดม ความคิดวิเคราะห์ผล หาทางพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานต่อไป โดยผลการประเมินรูปแบบการประกัน คุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด ปทุมธานี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้าน ความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้องของการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ดังนั้น รูปแบบการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่สร้างขึ้น จึงมีความเป็นไปได้ และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ต้องเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและวัฒนธรรมการทำงานในองค์กรใหม่ ตลอดทั้งต้องพัฒนา ตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

1.2 สนับสนุน ส่งเสริม อำนาจความสะดวก บำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์

1.3 รูปแบบและกระบวนการการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา จะมีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันให้การปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อจะได้ทราบรูปแบบที่เหมาะสมในการประกันคุณภาพภายในในสถานศึกษาทั้งสองประเภท

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่ยั่งยืนสำหรับการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 ควรวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยอาจจะวิจัยในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่เหมาะสมกับบริบทในเขตพื้นที่การศึกษานั้น

เอกสารอ้างอิง

ชนม์ชกรณ วรอินทร์. (2549). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประเมินแบบเสริมพลัง. ปริญญาโทปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธงไชย บุญเรือง. (2547). รูปแบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.(การบริหารการศึกษา).ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th/publication/law2542/law2542.pdf> (20 สิงหาคม 2553).

นิยม โพธิ์งาม. (2544). การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนนำร่อง จังหวัดขอนแก่น. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

ปทุมธานี (2560) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. เอกสารประกอบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี.

สิรินันท์ ศรีวิระกุล. (2540). การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนปริณัสรอยแยลส์วิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.